

Vergaderjaar 1988–1989

20 854

Wijziging van de Organisatiewet Sociale Verzekering en enkele andere sociale verzekeringswetten tot invoering van een sociaal-fiscaal nummer, nadere regeling van het gegevensverkeer tussen verzekerde, werkgever en uitvoeringsorgaan en aanpassing van de geheimhoudingsbepalingen (invoering sociaal-fiscaal nummer)

Nr. 5

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 4 november 1988

De vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

I. Algemeen

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met instemming kennis genomen van het voorstel van wet inzake Wijziging van de organisatiewet sociale verzekering en enkele andere sociale verzekeringswetten tot invoering van een sociaal-fiscaal nummer, nadere regeling van het gegevensverkeer tussen verzekerde, werkgever en uitvoeringsorgaan en aanpassing van de geheimhoudingsbepalingen.

De leden van de C.D.A.-fractie deelden de opvatting van de regering dat een verbetering van de gegevensstroom nodig is, omdat er sprake is van een snelle groei en sterke onderlinge verwevenheid van de regelingen op het terrein van de sociale zekerheid, er betere en meer informatie nodig is voor beheers- en beleidsdoeleinden en tevens voor bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van collectieve voorzieningen.

Om deze redenen namen zij met instemming kennis van het voorstel tot invoering van het sociaal-fiscaal nummer, mede omdat hiermee uitvoering wordt gegeven aan de motie Engwirda/Buikema inzake invoering van het sociaal-fiscaal nummer uit 1983 en de nadrukkelijke afspraak hierover in het regeerakkoord.

Dit wetsvoorstel haalt met name de relatie tussen bedrijfsverenigingen, GAK, GMD, Sociale Verzekeringsbank en fiscus nauwer aan, waarbij het sociaal-fiscaal nummer een gezamenlijk referentiepunt wordt.

De leden van de C.D.A.-fractie waren zich daarbij bewust van de spanning tussen enerzijds een efficiënte werkwijze van de uitvoeringsorganen en anderzijds de privacybescherming van de verzekerde en uitkeringsgerechtigde in de administratieve sfeer. Zij stelden het dan ook op prijs dat aan deze spanning uitvoerig aandacht is besteed.

De leden van de C.D.A.-fractie zagen de noodzaak tot aanpassing van de wijze van administreren middels het sociaal-fiscaal nummer, mede gezien de introductie van de arbeidsverledeneis in de NWW en de strijd

¹ Samenstelling:

Leden: Nypels (D66), Weijers (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA) voorzitter, Beckers-de Bruijn (PPR), Spieker (PvdA), Moor (PvdA), Gerritse (CDA), Buurmeijer (PvdA), ondervoorzitter, Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Groenman (D66), Oomen-Ruijten (CDA), Ter Veld (PvdA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Linschoten (VVD), Alders (PvdA), Kamp (VVD), Nijhuis (VVD), Leijnse (PvdA), Doelman-Pel (CDA), G. Terpstra (CDA), Van Gelder (PvdA), De Leeuw (CDA), Biesheuvel (CDA).

Plv. leden: Tommel (D66), Wolters (CDA), B. de Vries (CDA), Van Es (PSP), Worrell (PvdA), Kok (PvdA), Van Iersel (CDA), Hageman (PvdA), Korthals (VVD), Engwirda (D66), De Kok (CDA), Van der Vlies (SGP), Melkert (PvdA), De Grave (VVD), Wöltgens (PvdA), Franssen (VVD), Schutte (GPV), Knol (PvdA), Paulis (CDA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Vliegthart (PvdA), Tuinstra (CDA), Leerling (RPF).

tegen oneigenlijk gebruik en misbruik in de sociale zekerheid. Deze leden juichten tevens toe dat door een betere administratie de dienstverlening naar de gebruiker van de sociale verzekeringen zal verbeteren.

Op enkele punten hadden de leden van de C.D.A.-fractie behoefte nadere vragen te stellen of opmerkingen te maken.

De gedachte is dat invoering van het sociaal-fiscaal nummer als onderdeel van het lopende proces van de invoering van de verzekerden-administratie na behandeling van dit wetsvoorstel per 1 januari 1989 mogelijk is. Geluiden uit de uitvoeringspraktijk geven aan dat een zo korte invoeringstermijn onmogelijk is, zodat een latere invoeringsdatum noodzakelijk zou zijn. Graag hadden de leden van de C.D.A.-fractie daarop een reactie. Verder is het voor deze leden in ieder geval voorwaarde dat de Wet persoonsregistraties in werking zal zijn getreden vóór de inwerkingtreding van deze wet.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of de geschatte financiële effecten van de regeling niet te optimistisch zijn, mede gezien de opmerking van de regering dat de financiële effecten slechts in beperkte mate kunnen worden onderbouwd met feitelijke informatie. In dit verband is mogelijk ook de stelling van invloed, dat een invoering van het sociaal-fiscaal nummer per 1 januari 1989 pas tot effectiviteit zou kunnen leiden in 1990 en volgende jaren.

De leden van de C.D.A.-fractie achtten het sociaal-fiscaal nummer van nut ter bestrijding van het misbruik en oneigenlijk gebruik, maar waren van mening dat men hieromtrent geen overspannen verwachting moet hebben, aangezien een voorwaarde voor bestrijding is, dat men in de administratie moet zijn opgenomen. Een deel van de oneigenlijke en misbruikactiviteiten zal, naar de mening van deze leden helaas buiten schot blijven. Deelt de regering deze opvatting en hoe hard achtte de regering de financiële aspecten? In dit verband wilden zij ook graag een reactie van de regering op de stelling dat personen die geen sociaal-fiscaal nummer hebben niet van rechtswege verzekerd kunnen zijn. Zo zou er ook een sluitend systeem kunnen ontstaan tegen oneigenlijk gebruik en misbruik.

Voor de leden van de C.D.A.-fractie was het niet geheel duidelijk wat de plaatsbepaling is van het sociaal-fiscaal nummer ten opzichte van andere (mogelijk in te voeren) persoonsregistraties.

Ten eerste vroegen de leden van de C.D.A.-fractie wat de regering voor ogen stond met de opmerking «dat het gevaar dat het sociaal-fiscaal nummer als algemeen persoonsnummer zou gaan functioneren gering moet worden geacht». Zou de regering dit inderdaad een onwenselijke situatie vinden? Zal indien in de toekomst het nummer van de Gemeentelijke Bevolkingsadministratie naast het sociaal-fiscaal nummer, danwel in plaats daarvan zal worden ingevoerd, dit «gevaar» c.q. deze mogelijkheid niet dichterbij komen? Graag hadden deze leden van de regering een nadere reactie op dit afbakingsprobleem voor nu en in de toekomst. De vraag dringt zich op hoe beperkt of hoe algemeen bepaalde nummers (sociaal-fiscaal, GBA) gebruikt moeten (gaan) worden. Een en ander ware naar het gevoel van deze leden ook te beoordelen tegen de achtergrond van de noodzaak van een snelle en sluitende verificatie van persoonsgegevens.

Ten tweede vroegen deze leden zich af wat het gevolg van de invoering van het sociaal-fiscaal nummer precies is voor de mogelijk in te voeren Centrale personenregistratie sociale verzekeringen. Stelt de regering zich concreet de invoering van de CPSV voor en zo ja wanneer?

Verder vroegen deze leden of de regering al in gedachten heeft het sociaal-fiscaal nummer als nummer te hanteren in de mogelijk in te voeren CPSV?

De leden van de C.D.A.-fractie hadden graag een beschouwing van de regering over de vraag hoe de verschillende registraties en bestanden

binnen het circuit van de sociale zekerheid en daarbuiten zich in de toekomst tot elkaar zullen verhouden en waar grenzen liggen.

De leden van de C.D.A.-fractie wilden graag dank betuigen voor de uitvoerige wijze waarop de regering aandacht heeft besteed aan de privacy-problematiek.

De leden van de C.D.A.-fractie achten een goede bescherming van de persoonlijke levenssfeer van het grootste belang. Wat betreft de regeling van de gegevensuitwisseling binnen de sociale zekerheid stemmen de leden in met een systeem waarin altijd toetsing aan de persoonlijke levenssfeer nodig is, tenzij anders is bepaald. Deze leden vroegen echter wel of een regeling van de gevallen waarin in ieder geval door het ene orgaan aan het andere gegevens dienen te worden verstrekt, bij algemene maatregel van bestuur dient te geschieden. Het betreft hier een essentieel onderdeel van de wet en de leden vroegen zich dan ook af of het niet beter zou zijn de vaststelling van die gevallen in overleg met de volksvertegenwoordiging te doen plaatsvinden. Graag kregen zij hierover een nadere reactie.

Bij niet in de, door de regering voorgestelde, algemene maatregel van bestuur behandelde vormen van gegevensverstrekking dient een privacy-toets plaats te vinden, zo stelt het voorstel. De regering merkt op dat de mogelijkheden van hoe de toetsing zal plaatsvinden te gevarieerd zijn om in het algemeen in een wet te omschrijven. Op zichzelf hadden deze leden daar begrip voor, maar zij vroegen wat de regering precies voor ogen staat bij de privacytoets. Waarborgt de regering in die gevallen een individuele toetsing?

Verder onderschreven de leden van de C.D.A.-fractie de twijfels van de Raad van State met betrekking tot de bevoegdheid van de uitvoeringsorganen tot het op eigen initiatief verstrekken van gegevens aan elkaar, en met name de vraag of de inherente beoordelingsvrijheid tot een uitéénlopende praktijk zal kunnen leiden. Deze leden zouden een nadere motivering door de regering op prijs stellen. Daarbij wilden ze graag de noodzaak van het streven naar uniformiteit betrokken zien.

Wat betreft de verstrekking van gegevens ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek en statistiek vroegen de leden van de C.D.A.-fractie ook hier of bepaling van die gevallen waarin ontheffing van het geheimhoudingsverbod kan worden verleend, ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek en statistiek wel bij algemene maatregel van bestuur dient te geschieden.

Zeker nu de regels in de algemene maatregel van bestuur in bepaalde gevallen kunnen inhouden dat niet geanonimiseerde gegevens mogen worden verstrekt. Deze leden wensten zich in ieder geval het recht voor te behouden om deze belangrijke algemene maatregel van bestuur vóór haar inwerkingtreding nog te kunnen beoordelen.

De regering streeft naar een gekoppelde invoering van de verzekerdenadministratie en het sociaal-fiscaal nummer per 1 januari 1989. Er wordt vermeld, dat nog niet alle met de verzekerdenadministratie samenhangende problemen zijn opgelost. Kan hierover nadere informatie verstrekt worden en zitten hier nog onoverkomelijke problemen bij in relatie met de invoering per 1 januari 1989? Betekent een en ander mogelijk een feitelijke effectieve werking in 1990 en volgende jaren?

De leden van de C.D.A.-fractie hadden behoefte aan informatie over de ervaringen met het ingevoerde fiscaal nummer. Kan die informatie worden verstrekt? Diverse berichten geven aan dat het persoonsgegevensbestand nog een bepaalde mate van onbetrouwbaarheid kent. Is dat juist, en zo ja in welke mate, wilden deze leden graag weten.

Dat leek hen van belang, omdat de verificatie van persoonsgegevens tot 1994 gebaseerd wordt op de persoonsgegevens opgeslagen bij de belastingdienst. In dat kader leek de informatie over de ervaringen met het fiscaal nummer en de betrouwbaarheid van de persoonsgegevens bij de belastingdienst deze leden relevant.

Is de belastingdienst in staat om voldoende snel en actueel de benodigde informatie aan te leveren, zodat verificatie kan plaatsvinden. Graag hadden deze leden inzicht in de concrete verwachtingen daaromtrent.

Uitgaande van de stelling, dat er in de voor het sociaal-fiscaal nummer gebruikte cijfers geen codering van diverse zaken de betrokken persoon betreffende verwerkt is, laat zich de vraag stellen op welke manier er verificatie en inzicht in verschillende voor de beoordeling relevante zaken kan ontstaan. Als voorbeeld kan men denken aan de samenlevingsvorm van betrokkenen. Graag hadden deze leden daarover nadere informatie.

De leden van de C.D.A.-fractie namen kennis van de constatering van de SVR, dat de geheimhoudingsbepalingen in dit wetsvoorstel strenger zijn dan in de Algemene Wet inzake rijksbelastingen (AWR), vanwege het ontbreken van een algemene ontheffingsbevoegdheid voor de minister. Deze leden wilden graag een nadere motivatie van het door de SVR onderkende onderscheid in beide wetten.

De leden van de C.D.A.-fractie hechtten eraan het voornemen van de regering te onderschrijven om te zijner tijd over alle aspecten van dit wetsvoorstel ruime voorlichting te geven en om in die voorlichting uitvoerig aandacht te besteden aan rechten en verplichtingen van alle betrokkenen in het kader van de privacy.

Er leeft de verwachting, dat de invoering van het sociaal-fiscaal nummer op korte termijn een aanzienlijke besparing aan menskracht en kosten oplevert. Kan van deze verwachting een nadere motivatie en concretisering gegeven worden?

De leden van de fractie van de P.v.d.A. hadden met belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel. Zij hadden bij voorkomende gelegenheden de regering gevraagd naar dit wetsvoorstel.

Na jarenlange aankondiging ervan zouden zij graag horen welke redenen aangevoerd konden worden voor dit, hadden zij het juist, toch iets verlate tijdstip.

Zij onderschreven de in de inleiding genoemde overwegingen die tot dit wetsvoorstel hebben geleid. Toch vroegen zij waar de WPR nog niet aanvaard is door de Eerste Kamer en de toekomst van het GBA nog niet glashelder lijkt, waarom juist dit tijdstip van indiening is gekozen.

Graag hadden zij inzage in het gevoerde overleg met de Minister van Justitie voor wat betreft de WPR en met de Minister van Binnenlandse Zaken voor wat betreft het GBA. Zagen zij het goed dat de Minister van Binnenlandse Zaken een coördinerende rol heeft ten aanzien van persoonsregistraties? Hoe moeten zij tegen dat licht de uitspraken van de Minister van Binnenlandse Zaken zien als zou hij voorstander zijn van één persoonsnummer voor alle Nederlanders (zie Binnenlands Bestuur, 9e jrg. w.42, 21 oktober 1988).

Is de in bovengenoemde publikatie opgeworpen concurrentie een terechte en is deze problematiek specifiek aan de orde geweest in een mogelijk overleg met de Minister van Binnenlandse Zaken, zo vroegen deze leden.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. stemmen in met de opmerking dat «een goede administratie dient tevens de belangen van de sociale zekerheid in ruimere zin ...enz». Zij merkten daar nog bij op dat tevens de belangen van de verzekerden c.q. uitkeringsgerechtigden, maar door de combinatie met de belastingen ook de belangen van de belastingbetaler aan de orde zijn. Enerzijds ter bescherming i.c. via het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik, anderzijds ook voor een juiste uitvoering van de rechten van de bovengenoemde categorieën burgers.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vroegen hoe de administratie ten aanzien van niet-uitkeringsgerechtigden gaat lopen. Betekent bij

voorbeeld de noodzaak van de registratie van de arbeidsverledeneis in de WW dat ook deze burgers een sociaal-fiscaal nummer uitgereikt krijgen? Geldt hiervoor dan dat het uitvoeringsorgaan de in deze wet genoemde taken (zie bij voorbeeld artikel 50b) zoals genoemd voor werkgevers krijgt? Behoort dat niet nader in deze wet geregeld te worden?

Deze leden hadden graag enkele voorbeelden waar de gevalsgerichte administratie van uitvoeringsorganen niet langer toereikend zijn om aan de huidige eisen te kunnen voldoen.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. zouden graag nader uitgelegd krijgen hoe in deze opzet het mogelijk wordt om personen die nog niet gewerkt hebben (bij voorbeeld schoolverlaters) op te nemen in deze administratie. Of laten zij de zinssnede «en het voldoen aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een uitkering» hier te breed?

Deze leden hopen met de regering dat de dienstverlening aan de «gebruiker» van de sociale verzekeringen door dit alles verbeterd wordt. Zij hopen dat de genoemde goede informatiestroom van de uitvoering naar de toezichthouders en beleidsmakers inderdaad tot een goed anti-perend beleid zal voeren en geen vertraging (nog meer controle) zal oproepen. Denkt de staatssecretaris daarvoor voldoende garanties te kunnen geven?

De leden van de fractie van de P.v.d.A. wilden graag weten of het inderdaad mogelijk zal zijn dat per 1 januari 1989 de bedrijfsverenigingen de verzekerdenadministratie ingericht hebben en dat ze ook daadwerkelijk in gebruik genomen kunnen worden, zeker ook in verband met het tijdstip van indiening van dit wetsvoorstel.

Welke praktische overwegingen hebben geleid tot het niet uitbrengen van een nota met betrekking tot de invoering van de verzekerdenadministratie, zo vroegen deze leden.

Op basis van welke ontwikkelingen kan geconstateerd worden dat invoering van de verzekerdenadministratie per 1 januari mogelijk is.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vroegen of de voorwaarden voor de vulling van de verzekerdenadministratie niet mede afhankelijk is van de behandeling en dus mogelijke wijzigingen van dit wetsvoorstel. Zou het, zo dachten zij, daarom niet verstandiger zijn maar op een wat langere aanlooptijd te rekenen.

Deze leden wilden weten hoe de zogenaamde «melding bedrijfsvereniging» zich verhoudt tot dit wetsvoorstel. Wordt het in deze wet genoemd c.q. omschreven? Is deze «melding» nu ook al onderhevig aan regels van inzage voor de verzekerden, of loopt het vooruit op deze wet?

Deze leden zagen graag op het punt van de verzekerdenadministratie een beschouwing over in het buitenland werkende Nederlanders. Ook waren zij benieuwd naar contacten in de EG en afstemming met de EG-landen over deze zaken.

Wat wordt precies bedoeld met de zin: «In die zin bestaat het sociaal-fiscaal nummer voor de werkgevers dus feitelijk al».

Deze leden herinnerden zich de behandeling van het wetsvoorstel fiscaal nummer waarbij uitdrukkelijk is vastgelegd dat dit nummer niet buiten de belastingen gebruikt zou worden, anders dan bij wet geregeld.

Deze leden ergerden zich aan een in hun ogen relativerende opmerking in de memorie van toelichting als: «Niettemin is het noodzakelijk dat de invoering van het sociaal-fiscaal nummer bij wet geschiedt». Zagen zij het juist dat op enkele plekken wel degelijk al meer gebruik van het fiscaal nummer wordt gemaakt dan bij de invoering van de wet op het fiscaal-nummer is vastgelegd.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen op welke gronden geconstateerd kan worden dat het gebruik van het fiscaal nummer door de sociale verzekeringsorganen niet geleid heeft tot een vermeerdering van privacy-problemen. Is daar onderzoek naar gedaan. Kunnen zij inzage krijgen in dit onderzoek.

Deze leden zouden graag wat meer horen over een mogelijke oplossing om het GBA-nummer ook te verstrekken aan de belastingdienst en de uitvoeringsorganen van de sociale zekerheid. Dit vroegen zij mede in relatie met hun eerdere vragen over de coördinatie van de Minister van Binnenlandse Zaken en afstemming met andere departementen.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. zagen graag een opsomming van de gegevens die thans worden uitgewisseld en die sedert de inwerkingtreding van de stelselherziening sociale zekerheid uitgewisseld moeten worden. Moesten zij het woord codificeren zo lezen dat hiermee eigenlijk vooruitgelopen is op een wettelijke regeling. Deze leden merkten op dat er (nu) gestreefd wordt naar administratieve vereenvoudiging waarbij tevens de privacy van betrokkenen beter is gewaarborgd. Kan concreet aangegeven worden waar in de huidige regelingen de privacy van de betrokkenen beter naar de mening van de staatssecretaris gewaarborgd kan worden.

Deze leden vroegen waarom in dit wetsvoorstel geen artikel met verwijzing naar de WPR is opgenomen, of gebeurt dat zodra de wet ook in de Eerste Kamer is aangenomen?

De leden van de fractie van de P.v.d.A. onderschreven de argumentatie voor opname in de Organisatiewet. Zij vroegen wanneer zij een voor de gehele sociale verzekering geldende Organisatiewet tegemoet kunnen zien.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. hadden graag inzage waarom het overleg over het tot stand brengen van een gezamenlijke gegevensstroom nog niet geleid heeft tot een volledig geïntegreerde berichtenstroom.

Deze leden vroegen of elke werknemer zelf kan bepalen welke informatie zij of hij privacygevoelig vindt. Moet hiervoor een speciaal beroep op de wet gedaan worden. Zij hadden graag nadere uitleg hoe de individuele burger op dit punt van zijn of haar rechten gebruik kan maken.

Deze leden hadden graag inzage in de onder paragraaf 7.3 beschreven algemene maatregel van bestuur.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. onderschreven ten aanzien van de geheimhoudingsbepalingen de zienswijze dat het parlement dient te oordelen over gegevensverstrekking aan niet in de wet genoemde organen.

Deze leden vroegen op welke wijze in het kader van de dereguleringsaspecten besparing aan menskracht en kosten worden verwacht. Hoe relatief moesten zij dat zien, kan een concrete uitwerking gegeven worden. Zij zetten vraagtekens bij het niet werkverzwarend werken van dit wetsvoorstel en moeten nogal wat gegevens over en weer uitgewisseld worden. Zij dachten dat daarbij toch gedurende enige tijd werkverzwaring op zou kunnen treden.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden met belangstelling en instemming kennis genomen van de, in het onderhavige wetsvoorstel voorgestelde, invoering van een sociaal-fiscaal nummer.

Deze leden hadden bij meerdere gelegenheden aangegeven een warm voorstander te zijn van de invoering van een sociaal-fiscaal nummer omdat een sociaal-fiscaal nummer het mogelijk maakte de administratieve organisatie bij de uitvoeringsorganen van de sociale verzekering de noodzakelijke ontwikkeling door te laten maken. De leden van de V.V.D.-fractie deelden de opvatting van het kabinet dat vanuit de wetgeving op het terrein van de sociale zekerheid waarborgen dienden te worden geschapen dat er een goede administratie kan worden gevoerd, en dat er een efficiënte uitwisseling van gegevens kan plaatsvinden tussen de instanties die de wettelijke regelingen van de sociale zekerheid uitvoeren en andere instanties die daaraan een bijdrage leveren.

Voorkomen moet worden dat gegevens voor een ander doel worden gebruikt dan het doel waarvoor ze bij elkaar zijn gebracht. Deze leden stelden met tevredenheid vast dat ook het kabinet deze opvatting als uitgangspunt had genomen bij het onderhavige wetsvoorstel. Een goede administratie diende, aldus deze leden, tevens de belangen van de sociale zekerheid in ruimere zin zoals beheersing van de uitgaven en van de uitvoeringsprocessen en het bestrijden van oneigenlijk gebruik en misbruik. Door automatisering zijn de mogelijkheden in de administratieve sfeer zeer toegenomen. Invoering van een sociaal-fiscaal nummer voegt daar een extra dimensie aan toe. Degelijke ontwikkelingen zijn zeker niet zonder meer gevaarloos met name op het punt van de privacy. De leden van de V.V.D.-fractie stelden vast dat zorgvuldigheid op dit punt uitgangspunt is geweest bij het onderhavige wetsvoorstel.

De voorgestelde wetswijziging heeft met name betrekking op de administratie, verstrekking en uitwisseling van gegevens alsmede op het daarbij te hanteren sociaal-fiscaal nummer. Bij al deze onderwerpen heeft, zo stelden de leden van de V.V.D.-fractie vast, de bescherming van de persoonlijke levenssfeer een belangrijke rol gespeeld.

Wettelijk wordt vastgelegd dat de uitvoeringsorganen verplicht zijn een administratie te voeren of te doen voeren zo stelden zij vast. Ook de manier waarop de positie van de SVR, met betrekking tot de administraties, minder vrijblijvend wordt geregeld heeft de instemming van deze leden. Het sociaal-fiscaal nummer wordt met dit wetsvoorstel een feit. Om te voorkomen dat de werkingssfeer van het sociaal-fiscaal nummer zich verder zal gaan uitstreken dan het terrein van de sociale verzekering en de belastingen wordt in het wetsvoorstel uitdrukkelijk geregeld aan wie en in welke gevallen informatie met behulp van het sociaal-fiscaal nummer mag worden uitgewisseld. Deze leden waren het eens met een dergelijke zeer expliciete regeling. Ook de in het wetsvoorstel neergelegde geheimhoudingsverplichting kon rekenen op de instemming van deze leden. Zij stelden vast dat was gekozen voor een gesloten systeem. Alle gevallen waarin de geheimhoudingsverplichting niet geldt zijn limitatief aangegeven.

Wil de administratie een nuttige bijdrage kunnen leveren aan een doelmatige uitvoering, dan is het niet voldoende dat bepaalde gegevens in de administratie zijn vastgelegd, maar dan is het tevens noodzakelijk dat zij in een bruikbare, geordende en uitwisselbare vorm voorhanden zijn. Ook dient de actualiteit van de gegevens gewaarborgd te zijn en de identificatie alsmede de registratie van betrokken personen en bedrijven op een identieke wijze te geschieden.

De gevalsgerichte administraties van de uitvoeringsorganen zijn niet langer toereikend om aan de huidige eisen te voldoen. De leden van de V.V.D.-fractie onderschreven de opvattingen van het kabinet op dit punt. Het is aldus deze leden inderdaad noodzakelijk om te komen tot persoonsgerichte administraties, waarbij informatie over de betreffende personen aanwezig is vanuit de invalshoeken van «het verzekerd zijn» en het «voldoen aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een uitkering». Daarnaast is, vanwege de in de nieuwe Werkloosheidswet opgenomen koppeling van het recht op uitkering aan de verzekeringsduur, inzicht nodig in de periode dat iemand verzekerd is geweest. Deze leden vonden het bovendien van groot belang dat beter op elkaar afgestemde administraties van uitvoeringsorganen een effectievere bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik mogelijk maakt.

Om te komen tot de gewenste wijze van administreren is inrichting van verzekerdenadministratie noodzakelijk. De leden van de V.V.D.-fractie onderschreven de opvatting van het kabinet op dit punt. In de memorie van toelichting wordt met rede gesteld dat het invoeren van de gewenste verzekerdenadministratie een omvangrijke operatie is. Op dit moment zijn evenwel nog niet alle problemen die met de verzekerdenadministratie

samenhangen tot een oplossing zijn gebracht. Hoe groot zijn de risico's, zo vroegen deze leden, dat op grond van deze nog niet opgeloste problemen niet per 1 januari 1989 kan worden gestart met de verzekerdenadministratie.

Het is noodzakelijk voor het functioneren van enig omvangrijk administratief systeem dat, zoals in de memorie van toelichting is aangegeven, identificatie en registratie van betrokken personen en bedrijven op een uniforme wijze geschiedt. De leden van de V.V.D.-fractie zijn het ermee eens dat het kabinet gegeven het onderhavige wetsvoorstel heeft gekozen voor aansluiting bij het fiscaal nummer. Deze leden onderschreven de hiervoor in de memorie van toelichting gegeven motivatie en argumentatie.

De leden van de V.V.D.-fractie konden zich vinden in de gemaakte keuzes met betrekking tot de gegevensverstrekking en -uitwisseling. De diverse informatieverplichtingen leidden er niet alleen toe dat de administraties van de bedrijfsverenigingen beter hanteerbaar worden en meer gebruiksmogelijkheden creëerden maar ook dat de privacygevoeligheid kan toenemen. Deze leden vonden het derhalve van groot belang dat er naast regels met betrekking tot de uitwisselbaarheid van gegevens regels kwamen die de vertrouwelijkheid van deze gegevens waarborgden. In dit wetsvoorstel blijft onverkort gehandhaafd het uitgangspunt dat alle organen van de sociale verzekering verplicht zijn onderling alle informatie uit te wisselen die noodzakelijk is voor de uitvoering, maar dat buiten dit veld geen gegevens worden verstrekt, tenzij de wet hiertoe verplicht.

De leden van de V.V.D.-fractie waren er van doordrongen dat naarmate een systeem van gegevensuitwisseling binnen de sociale zekerheid beter functioneert, de behoefte aan begrenzing daarvan dringender wordt. Met de in dit wetsvoorstel geformuleerde geheimhoudingsbepalingen wordt een, zoals eerder geconcludeerd, zogenaamd gesloten systeem gecreëerd. Voor uitbreiding van het gegevensverkeer tot andere terreinen binnen of buiten de overheid zal dus altijd wetgeving in formele zin nodig zijn. De leden van de V.V.D.-fractie achtten dit van groot belang.

De memorie van toelichting stelt dat de financiële effecten slechts in beperkte mate kunnen worden onderbouwd met feitelijke informatie. Ondanks het feit dat het cijfermateriaal in hoge mate als tentatief zal moeten worden beschouwd hadden deze leden behoefte aan meer inzicht in de gemaakte inschattingen. De toelichting op de financiële effecten beperkt zich in hoge mate tot een overzicht van de te maken additionele kosten. Deze leden wensten te vernemen op grond van welke overwegingen was gekomen tot een inschatting van de besparing op de uitkeringen en de meeropbrengsten in de premiesfeer?

De leden van de D66-fractie hadden met belangstelling en (op hoofdlijnen) ook instemming kennis genomen van het wetsvoorstel tot invoering van een gecombineerd, sociaal-fiscaal nummer. Voor een eenvoudige, goed doorzichtige en voor alle betrokkenen kenbare regeling van de gegevensuitwisseling binnen de sociale zekerheid en de fiscus is de totstandkoming van één wet uitermate wenselijk. Alleen daarmee is ook een goede, op de sociale zekerheid toegespitste waarborg voor de privacy mogelijk. Tenslotte biedt invoering van een sociaal-fiscaal nummer kansen op een betere fraudebestrijding.

Deze leden wilden wel ingaan op de in de memorie van toelichting genoemde uitbreiding en verfijning van regelingen in de sociale zekerheid. Naarmate daartegenover ook een verfijnder registratiesysteem staat, waaruit dus meer verfijnde beleidsinformatie te onttrekken is, is het in beginsel mogelijk ook de sociale zekerheidswetgeving verder te verbijzonderen. Tegen zo'n ontwikkeling zouden deze leden ernstig bezwaar hebben. Zij baseerden hun vrees op de volgende passage uit de memorie van toelichting (blz. 5):

«Juiste in deze tijd van grote maatschappelijke veranderingen (gelijke behandeling van mannen en vrouwen, van gehuwden en ongehuwd samenwonenden, de toename van deeltijdarbeid, flexibele arbeidsrelaties, automatisering etc.) is een goede informatiestroom van de uitvoering naar toezichthouders en beleidsmakers een voorwaarde om een goed (anticiperend) beleid te kunnen voeren».

Deze leden zouden zich blijven verzetten tegen iedere ontwikkeling die de sociale zekerheid nog ingewikkelder en ondoorzichtiger voor de betrokkenen maakt. Een gevaar van de invoering van een sociaal-fiscaal nummer is dat voor de beleidsmakers iedere prikkel komt te ontbreken om het stelsel van sociale zekerheid te vereenvoudigen. Het administratief systeem kan met behulp van een sociaal-fiscaal nummer immers een veel gedetailleerder stelsel «aan». Enigszins gechargeerd kan men stellen dat een gedetailleerd en volledig geautomatiseerd registratiesysteem een sociale zekerheid mogelijk maakt, die voor elk geval een andere, op de speciale behoeften van die individu of leefeenheid afgestemde, uitkering geeft. Tegen zo'n ontwikkeling namen deze leden ernstig stelling. Zij pleitten juist voor een globalisering van sociale zekerheidsrechten, dus voor een minder grote detaillering. Zij vroegen de regering in welke richting zij denkt?

Voorts vroegen deze leden naar de relatie met de gemeentelijke bevolkingsadministratie. Uit diverse commentaren hadden zij de vrees vernomen, dat het sociaal-fiscaal nummer het eerst in 1994 ten volle te realiseren administratienummer in de GBA uiteindelijk zal overvleugelen. Argument daarvoor zou zijn dat het GBA stringentere gebruiksrestricties in verband met de privacy kent, dan het te realiseren sociaal-fiscaal nummer. Deze leden vroegen de regering om een toelichting hierop. Kan worden uiteengezet welke verschillen er zullen bestaan in de gebruiks- en uitwisselingsmogelijkheden van beide nummers. Is er overigens een nadrukkelijk streven om beide nummers in de toekomst tot één nummer te verenigen? De memorie van toelichting geeft hier, vermoedelijk welbewust, geen duidelijkheid over.

Tot slot van deze inleiding vroegen deze leden naar de inwerking-treding van de Wet persoonsregistraties. Hoe luidt de verwachting omtrent de behandeling van deze wet door de Eerste Kamer, en hoe veel tijd is daarna nodig voor inwerkingtreding van deze wet?

Bij de verdere bespreking van het wetsvoorstel zouden deze leden zich in dit voorlopig verslag beperken tot specifieke vragen. In het algemeen waren zij echter ingenomen met de benadering van de diverse aspecten.

De leden van de D66-fractie stelden allereerst de vraag op welke wijze werknemers in dienst van de overheid (ambtenaren) geregistreerd zullen worden in de nieuwe verzekerdenadministratie. Wanneer het arbeidsverleden van invloed is op de WW-uitkering, dan geldt dat ook voor arbeidsverleden van ambtenaren. Vooralsnog is niet duidelijk op welk moment ambtenaren onder de nieuwe Werkloosheidswet zullen komen te vallen. Wellicht is dat op een moment na de inwerkingtreding van de verzekerdenadministratie. Ambtenaren worden in dat geval niet automatisch bij een bedrijfsvereniging geadministreerd. Wordt de administratie van het arbeidsverleden, met het oog op eventuele toekomstige WW-uitkeringen, door de overheid verricht. En gelden daarvoor dan dezelfde waarborgen als die welke in dit wetsvoorstel voor WW-verzekerden gelden?

De leden van de D66-fractie hadden kennis genomen van de rapportage van de Commissie toezicht uitvoeringsorganen (CTU) van de Sociale Verzekeringsraad. De verzekerdenadministratie kan op 1 januari 1989 van start gaan mits tijdig aan een aantal kritieke randvoorwaarden is voldaan, zo stelt de CTU. Eén randvoorwaarde wordt gevormd door tijdige behandeling van het onderhavige wetsvoorstel, een andere de garantie dat uiterlijk in de loop van maart 1989 het mogelijk moet zijn

dat persoonsgegevens worden geverifieerd bij de Rijksbelastingdienst. Ten aanzien van de tweede randvoorwaarde stelden deze leden de vraag of zulks inderdaad reeds is gegarandeerd. Waar hangt een en ander van af, zo vroegen zij?

De leden van de D66-fractie stelden allereerst de redenering van de regering omtrent een gezamenlijk sociaal en fiscaal nummer (in plaats van twee aparte nummers) te kunnen volgen. Inderdaad lijkt het risico op persoonsverwisselingen groter bij gebruik van twee aparte nummers, terwijl het gebruik van twee nummers ook geen privacy-voordelen oplevert. Koppeling van gegevens tussen fiscus en sociale zekerheid is immers een expliciet doel van de invoering van een sociaal-fiscaal nummer. Zonder die koppeling is invoering niet zinvol.

Ten aanzien van de door de WPR gestelde regel, dat het gebruik van een persoonsnummer door een werkgever anders dan voor het doel, waartoe het nummer bestaat, verboden is, vroegen deze leden hoe zulks wordt gecontroleerd. Het ligt op zich voor de hand dat werkgevers gebruik zullen maken van het krachtens deze wet gegeven nummer om – bij voorbeeld – de pensioenadministratie of de administratie van de bedrijfsarts te structureren. De noodzaak daarvoor weer een ander registratiesysteem op te zetten zal door werkgevers niet worden begrepen. Deze leden onderschreven terdege de onwenselijkheid van een ander gebruik van het sociaal-fiscaal nummer dan waartoe de wet verplicht. Maar hoe wordt zo iets voorkomen, zo vroegen zij, mede in het licht van de in paragraaf 7.2 van de memorie van toelichting genoemde integratiemogelijkheden voor bedrijfsverenigingen en werkgevers?

De leden van de D66-fractie vroegen naar de betekenis van het woord «codificeren» in het tweede alinea van de memorie van toelichting onder 7.1. Gesteld wordt dat de bestaande uitwisseling van gegevens binnen de sociale zekerheid wordt gecodificeerd. Letterlijk genomen betekent dit immers dat er geen enkele verandering zal plaatsvinden in die uitwisseling, doch dat de gegroeide regels en praktijk thans systematisch in de wet zullen worden vastgelegd.

Voorts vroegen deze leden om een volledige en duidelijke lijst van afwijkingen door de onderhavige wet van het wetsvoorstel persoonsregistraties. Op welke punten wordt in deze wet afgeweken, en is dat ten gunste, dan wel ten koste van de door de WPR beoogde privacy-bescherming? Vervolgens vroegen deze leden aan welke termijn er wordt gedacht bij de totstandkoming van één organisatiewet voor de gehele sociale zekerheid. Wanneer valt zo'n wet tegemoet te zien, vroegen zij?

Ten aanzien van de verplichtingen voor werknemers stelden deze leden, niet te begrijpen waarom werknemers voor een juiste premievaststelling inlichtingen moeten geven aan de bedrijfsverenigingen. Ten aanzien van arbeidsverleden en verzekering was hen dit wel duidelijk, doch niet ten aanzien van de premiestelling. Tenzij gedacht wordt aan bij voorbeeld een per persoon (en niet per arbeidscontract) geldende WAO-franchise. Kan de regering hierover meer duidelijkheid geven? Deze leden waren vooralsnog niet overtuigd van de wenselijkheid de informatie, die de werknemer aan de uitvoeringsorganen sociale verzekering dient te verstrekken, via de werkgever te laten lopen. Inderdaad betekent ook de huidige regeling in de loonbelasting reeds een aantasting van de privacy. De werkgever beschikt immers over meer gegevens dan voor de uitoefening van welke functie dan ook noodzakelijk is. Voor de sociale zekerheid kunnen echter nog additionele gegevens noodzakelijk zijn. De werkgever krijgt daarmee een gedetailleerd inzicht in de persoonlijke levensomstandigheden van de werknemer. Deze leden vroegen de regering allereerst om een lijst van voor de sociale zekerheid benodigde additionele gegevens. Deze leden konden zich voorstellen dat het voorstel, de werknemer de betreffende informatie in beginsel via de werkgever te laten doorgeven, wordt vervangen door een bepaling, dat

de gegevens door de werknemer in beginsel rechtstreeks aan de uitvoeringsorganen worden gestuurd, uiteraard met medewerking van de werkgever voorzover het gaat om gegevens betreffende het loon, het arbeidsverleden, het aantal gewerkte uren, enz. Een formulier dat aan de werknemer wordt verstrekt zou er dan van uitgaan dat deze het ingevulde formulier in beginsel rechtstreeks aan de bedrijfsverenigingen inzendt, tenzij hij of zij het goed vindt dat de werkgever het formulier doorzendt. Een zelfde regeling zou ook kunnen gelden voor de bestaande verklaring in verband met de loonbelasting. Bij een omdraaiing van het beginsel kan er ook geen druk ontstaan op de werknemer om «niet moeilijk te doen» en de gegevensverstrekking toch maar via de werkgever te laten lopen, zo stelden deze leden.

De leden van de D66-fractie konden over het algemeen instemmen met de door de regering voorgestelde bepalingen. Het feit dat alle mogelijkheden tot verstrekking van persoonsgegevens limitatief in de wet worden opgesomd versterkt de privacybescherming en maakt inderdaad, zoals de memorie van toelichting stelt, de regels het best «kenbaar» voor de rechtssubjecten. Deze leden noemden dat een belangrijk beginsel, dat ook elders in de sociale zekerheidswetgeving vaker toepassing zou moeten vinden.

Ten aanzien van de geheimhouding in het geval dat gegevens zijn geanonimiseerd vroegen deze leden door wie de norm zal worden beoordeeld dat zekerheid dient te bestaan dat de gegevens niet meer tot bepaalde personen of bedrijven herleidbaar zijn. Wie toetst dat, en wie is na de verstrekking van gegevens aanspreekbaar; is dat degene die om de informatie heeft verzocht en het misbruik heeft gemaakt, of is dat ook de verstrekker van die informatie? Welke sancties bestaan er in deze gevallen?

Ten aanzien van de mogelijkheid onderzoek te verrichten bij personen waren deze leden van mening dat zulk onderzoek inderdaad moet kunnen worden uitgevoerd. Rapportage van het onderzoek zou echter in alle gevallen anoniem en/of geaggregeerd dienen plaats te vinden, zo stelden deze leden. Het kan niet zo zijn dat de resultaten van genoemd onderzoek ook weer persoonsgebonden worden teruggestuurd aan de organisatie, die de oorspronkelijke gegevens heeft verstrekt. Is dat gewaarborgd, zo vroegen deze leden?

De regering maakt gewag van een relatief aanzienlijke besparing aan menskracht en kosten. Ten aanzien van de financiële besparingen worden, hoe tentatief ook, in paragraaf 10 de ramingen gegeven. Maar hoe staat het met de besparingen in menskracht. Zal de werkgelegenheid bij de uitvoeringsorganen met de invoering van het sociaal-fiscaal nummer afnemen, zo vroegen de leden van de D66-fractie? Ten aanzien van de positie van de vrouw stelden de leden van de D66-fractie dat inderdaad geen verwijzing wordt gebracht in de materiële regelgeving. Verwijzend naar het door deze leden onder 1 gestelde, betoogden zij opnieuw dat gedetailleerdere wetgeving wel mogelijk wordt gemaakt. Afgaande op de ervaring in de afgelopen jaren valt gedetailleerdere wetgeving vaak ten nadele uit van vrouwen, aangezien daarin vaak het behoeftebeginsel verder wordt aangescherpt.

Overigens vroegen deze leden waarom de in ieder wetsvoorstel verplichte passage over de effecten van wetgeving op vrouwen, hier is weggemoffeld onder het kopje «dereguleringsaspecten».

De leden van de D66-fractie waren verbaasd dat de uitvoeringsorganen van de sociale zekerheid de gehele kosten van de verificatie door de belastingdienst van het sociaal-fiscaal nummer en de persoonsgegevens dienden te betalen. Die verificatie is toch ook in het belang van de belastingdienst? Voorts vroegen deze leden of voor de uiteindelijke verificatie via het GBA na (op z'n vroegst) 1994 alsdan wetswijziging nodig zal zijn?

De leden van de fractie van de S.G.P. hadden kennis genomen van het voorstel tot invoering van het sociaal-fiscaal nummer. Enerzijds waren zij van mening dat de toegenomen complexiteit van het sociale zekerheidsstelsel tot een efficiëntere administratie moet leiden en dat de automatisering daarvoor goede mogelijkheden biedt. Aan de andere kan spelen de belangen van de burgers, en met name het recht op privacy, een belangrijke rol. Beide elementen moeten tegen elkaar afgewogen worden, en leiden tot een evenwichtige keuze. Over de vraag of dit wetsvoorstel daaraan voldoet, hadden bovengenoemde leden hun twijfels. In ieder geval wilden zij meer duidelijkheid op bepaalde punten en zij stelden daartoe dan ook de nodige vragen.

In de eerste plaats wilden de leden van de S.G.P.-fractie weten in hoeverre de automatiseringssystemen van de sociale zekerheidsinstellingen beschermd zijn tegen computer-inbraken van buitenaf? Kan iemand, wanneer hij van buitenaf in zo'n systeem binnendringt, aan de hand van het sociaal-fiscaal nummer alle onder dat nummer opgeslagen persoonlijke gegevens verkrijgen? Is het mogelijk aan de hand van persoonlijke gegevens in het automatiseringssysteem het sociaal-fiscaal nummer van iemand te achterhalen?

Vervolgens wilden de leden van de fractie van de S.G.P. concreet weten welke persoonlijke gegevens onder het sociaal-fiscaal nummer opgeslagen worden. Krijgen individuele burgers zelf exact te weten welke gegevens van hen geregistreerd staan?

De leden van de fractie van de S.G.P. wilden weten op welke wijze de administraties van de verschillende organen op het gebied van de sociale zekerheid en van de belastingdienst met elkaar verbonden worden. Kan het ene orgaan aan de hand van het sociaal-fiscaal nummer nagaan welke premies of uitkeringen de betreffende persoon betaalt, respectievelijk ontvangt van een ander orgaan? Of moet daarvoor eerst de administratie van het andere orgaan geraadpleegd worden?

De leden van de fractie van de S.G.P. waren van mening dat het de voorkeur zou verdienen, wanneer eerst de Wet persoonsregistraties wordt ingevoerd, en vervolgens deze wet. Dit gezien vanuit het standpunt van privacy-bescherming. Uit de memorie van toelichting bleek dat de bewindsman verwachtte dat dat inderdaad zou gebeuren. Kan de bewindsman aangeven wanneer hij verwacht dat de WPR in werking zal treden?

Op blz. 13 van de memorie van toelichting staat dat de werknemer aan de werkgever meer informatie zal moeten verstrekken dan nu het geval is. Om welke extra informatie gaat het concreet? Bestaat ook nu de mogelijkheid dat werknemers buiten hun werkgever om informatie aan de uitvoeringsorganen kunnen verschaffen? Kan het feit dat een werknemer het verschaffen van informatie weigert, geen negatieve invloed op de relatie werkgever-werknemer hebben?

In artikel 50g worden enkele uitzonderingen gemaakt op de algemene, in het eerste lid gestelde verbod op mededeling van gegevens. In sub b wordt de uitzondering gemaakt voor hen die schriftelijk hebben verklaard dat zij geen bezwaar hebben tegen het verstrekken van gegevens. Naar de mening van de leden van de S.G.P.-fractie moet met deze mogelijkheid zeer zorgvuldig worden omgesprongen en moet ze met voldoende waarborgen zijn omkleed. Een van die waarborgen moet zijn dat de betreffende persoon moet weten voor welk doel de gegevens gebruikt worden. Daarnaast moet de betreffende persoon kunnen aangeven voor welke gegevens hij de geheimhouding opheft en voor welke tijd dat gebeurt. Is de minister het met deze drie voorwaarden eens? Kan hij waarborgen dat deze voorwaarden inderdaad gesteld zullen worden? Wil hij deze voorwaarden ook wettelijk vastleggen? Kan de toestemming niet gekoppeld worden aan een maximale geldigheidsduur,

met daarbinnen de mogelijkheid dat de betreffende persoon de toestemming alsnog intrekt?

In sub c gaat het om gegevens die niet herleidbaar zijn tot individuele personen of bedrijven. Wie bepaalt welke gegevens al dan niet herleidbaar zijn, en welke criteria zijn daarvoor?

Artikel 59g derde lid betreft het wetenschappelijk of statistisch onderzoek. Verdient het geen aanbeveling dat voor zulk onderzoek alleen gegevens van personen die toestemming daartoe gegeven hebben, gebruikt mogen worden? De privacy wordt zo optimaal beschermd. Worden er geen sancties gesteld op onderzoekers die misbruik van hun toegang tot het sociaal-fiscaal nummer maken of zich niet aan de voorwaarden houden?

De staatssecretaris stelt in de memorie van toelichting op blz. 18 dat in het algemeen het onderzoek zich zal richten op personen die toestemming gegeven hebben. Waarom wil de bewindsman dit onderzoek niet expliciet tot deze groep beperken? Welke praktische bezwaren kleven aan die beperking? In artikel 50d wordt de werknemer verplicht om, indien hij weet of redelijkerwijs behoort te weten dat de werkgever de daargenoemde informatie niet of niet juist doorgeeft, daarvan mededeling te doen aan de bedrijfsvereniging. Bestond deze verplichting al voor werknemers? Kan de term «redelijkerwijs behoort te weten» nader gespecificeerd worden? Kan van de werknemer verlangd worden dat hij zijn werkgever «aangeeft», gezien de onderlinge relatie? Komt die relatie niet onder zware druk te staan?

Bij de invoering van het sociaal-fiscaal nummer is de kans groot dat fraude die in het verleden gepleegd is, of sinds lange tijd wordt gepleegd, aan het licht komt. Zal in het verleden te weinig betaalde premie of teveel gekregen uitkeringen alsnog teruggevorderd worden?

Het ministerie van Binnenlandse Zaken is bezig met de invoering van het GBA. Het is duidelijk dat tussen het sociaal-fiscaal nummer en de GBA bepaalde relaties liggen. In verband hiermee wilden de leden van de fractie van de S.G.P. weten in welk opzicht de gegevens die onder het sociaal-fiscaal nummer en die in de GBA worden geregistreerd, concreet verschillen. Welke gegevens vallen wel onder de GBA en niet onder het sociaal-fiscaal nummer, en omgekeerd? Zijn er ook verschillen met betrekking tot de regels voor de bescherming van de privacy? Zo ja, wat is de reden van die verschillen? Waarom heeft de staatssecretaris geen gebruik gemaakt van het Verwijs- en Identificatiebestand dat het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft opgezet? Is dit niet in strijd met het principe dat de GBA zou functioneren als decentraal opgezette basisadministratie?

Het lid van de P.S.P.-fractie had met afkeuring kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. In de memorie van toelichting wordt vermeld, dat de toegenomen complexiteit in het stelsel van sociale zekerheid het sociaal-fiscaal nummer noodzakelijk maakt. Zij betoogde, dat de staatssecretaris mede zelf verantwoordelijk is geweest voor de zich versterkende verwevenheid en interdependentie tussen de verschillende sferen in de sociale zekerheid en daarbuiten. Zij betreunde het, dat de staatssecretaris mede in het licht van komende evaluaties met betrekking tot de sociale zekerheid, voornamelijk niet kenbaar maakte aan deze problematiek een einde te maken dan wel te verminderen. Waarom kiest de staatssecretaris voor een dergelijke administratieve oplossing/verlichting van de problemen? Waarom wordt niet eerst een meer definitieve evaluatie van de uitvoeringsproblematiek afgewacht, die aanleiding kan geven tot andere, eenvoudiger regelgeving? Waarom doet de staatssecretaris in deze geen voorstellen in de sfeer van daadwerkelijke individualisering? (Het kostwinnersprincipe en andere vormen van economische afhankelijkheidsstelling zijn de belangrijkste factoren, die de uitvoeringspraktijk zo nodeloos ingewikkeld maken.)

Voorts maakte zij de mening kenbaar, dat de problematiek van de complexiteit in de sociale zekerheid niet louter een administratieve kwestie is. Ook de uitkeringsgerechtigden zijn meerdere malen slachtoffer geweest van deze problemen. Dit lid verzette zich tegen de eenzijdige benadering van de staatssecretaris op de uitvoeringsproblematiek. Zij vond, dat de ambtelijke energie in deze beter besteed kon worden, mede gelet op het hierbovenstaande.

Tot slot formuleerde zij nog enkele vragen. Een probleem, dat zich wellicht de komende jaren nog sterker gaat manifesteren betreft de zogenaamde «computer-kraak». Meedenkend in de lijn van de staatssecretaris achtte zij het absoluut noodzakelijk dat volledige garantie met betrekking tot de privacy gewaarborgd is. Hoe denkt de staatssecretaris dit te realiseren gezien de relatieve kwetsbaarheid van gegevensbestanden?

In de memorie van toelichting maakt de staatssecretaris kenbaar, dat uitbreiding van het sociaal-fiscaal nummer niet in de lijn der verwachtingen ligt en niet zijn bedoeling is. Tegelijkertijd heeft minister van Dijk (Trouw, 18 oktober 1988) al kenbaar gemaakt, dat het sociaal-fiscaal nummer wat hem betreft zou kunnen promoveren tot een persoonsnummer. Wie spreekt hier namens de regering? Op welke wijze wordt een uitbouw van het sociaal-fiscaal nummer in de wet opengelaten? Wordt op deze manier stap voor stap toegewerkt naar een algemeen nummer?

Het lid van de G.P.V.-fractie had met instemming kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel dat naar zijn oordeel goed gemotiveerd was. De steeds verdergaande verstrengeling van sociale wetten, en de uit de stelselherziening voortvloeiende noodzaak van het opzetten van een verzekerdenregistratie vragen om een modern en geautomatiseerd registratiesysteem van al diegenen die verzekerd zijn. Dat daarbij wordt aangesloten bij het reeds bestaande fiscale nummer is niet meer dan logisch. Terecht wordt uitgegaan van één nummer, omdat het voeren van een apart sociaal nummer naast een fiscaal nummer niets toevoegt aan privacybescherming en de kans op het maken van fouten alleen maar doet toenemen. De memorie van toelichting gaat ervan uit dat niet hoeft te worden gevreesd dat het sociaal-fiscaal nummer zich zal ontwikkelen tot een algemeen persoonsnummer. In dit verband rees de vraag wanneer met de registratie wordt begonnen. Verschillende mogelijkheden zijn denkbaar. Direct na de geboorte, omdat vanaf dat moment kinderbijslagbedragen gaan worden verstrekt, vanaf het moment dat men verzekerd is in het kader van de volksverzekeringen, of van het moment dat men voor het eerst werknemerspremies en loonbelasting gaat betalen?

Het sociaal-fiscaal nummer zal zijn toepassingsgebied hebben bij de uitvoering van de belastingwetgeving en de sociale zekerheidswetgeving. Het sluitstuk van de sociale zekerheid is echter de algemene bijstandswet. De onderlinge verstrengeling van de verschillende sociale wetten strekt zich ook uit tot de ABW. Zeker na de stelselherziening zal het vaker voorkomen dat een gedeeltelijke sociale zekerheidsuitkering dient te worden aangevuld met een bijstandsuitkering. Is er daarom niet veel voor te zeggen een regeling te treffen waardoor ook de gemeentelijke sociale diensten in staat zullen zijn gebruik te gaan maken van het sociaal-fiscaal nummer? Zou daarom in de voorgestelde wet niet tevens moeten worden bepaald dat de onderlinge informatieplicht zich ook uitstrekt tot de gemeentelijke sociale diensten?

Bepaald wordt dat de bedrijfsverenigingen op 1 januari a.s. hun verzekerdenadministratie in gebruik zullen dienen te nemen. Hoe reëel is het opleggen van deze verplichting? Hoe ver zijn de voorbereidingen

gevorderd? Voor het welslagen van het systeem is het van essentieel belang dat de verschillende verzekerdenadministratie en de administratie van de belastingdienst gestandaardiseerd zijn bij het registreren van de gegevens. Hoe wordt in de praktijk vorm gegeven aan deze standaardisatie?

Dit lid achtte het een goede zaak dat invoering van het sociaal-fiscaal nummer pas mogelijk wordt geacht indien de Wet op de persoonsregistraties in werking is. Daarmee wordt in ieder geval een belangrijke veiligheidsklep ingebouwd tegen het onbevoegd verstrekken van gegevens. Op een aantal onderdelen echter vergde dit wetsvoorstel aanvullende regelgeving.

Ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer is bepaald dat bij onderlinge informatievervalsing altijd getoetst moet worden of de persoonlijke levenssfeer wordt ontzien, behalve in die gevallen waarin bij algemene maatregel van bestuur is bepaald dat dit niet hoeft. De toelichting is op dit punt echter nogal vaag. De uitzondering zou betrekking moeten hebben op het verschaffen van categorale gegevens. Moet daaruit worden afgeleid dat bij alle gegevens die betrekking hebben op één persoon per definitie de persoonlijke levenssfeer in het geding is? Zo ja, hoe dient die toetsing in de praktijk dan plaats te vinden? De ene verzekerde zal zijn burgerlijke staat privacy gevoelig achten, de ander zijn inkomen, weer een ander zijn adres, of zijn werkgever. Dient hiervan dan aantekening te worden gehouden?

De fractie van de R.P.F. had met gemengde gevoelens kennisgenomen van het voorliggend wetsvoorstel. De reden daarvan is dat het voorstel vanuit geheel verschillende invalshoeken kan worden beoordeeld. Namelijk, in grote lijnen vanuit het standpunt van de overheid, hier gepersonifieerd in de uitvoeringsorganen op het terrein van de sociale zekerheid en vanuit het standpunt van de burger, die zich geconfronteerd ziet met een vrij aanzienlijke uitbreiding van de verplichting de overheid in te lichten inzake aspecten van zijn persoonlijk leven. De discussie rondom de invoering van het sociaal-fiscaal nummer dateert echter niet van vandaag of gisteren. Het aan het woord zijnde lid verklaarde daarom op deze plaats te kunnen volstaan met enkele opmerkingen. Het uitgangspunt van de fractie van de R.P.F., zo gaf dit lid te kennen, is dat invoering van het sociaal-fiscaal nummer is gerechtvaardigd, mits stringente voorwaarden zijn geschapen ter bescherming van het persoonlijke leefmilieu. Het gaat er daarom in belangrijke mate om te toetsen of het wetsvoorstel inderdaad voorziet in deze beschermende bepalingen.

In algemene zin wilde dit lid echter nog het volgende opmerken. De noodzaak van de invoering van de verzekerdenadministratie en daarmee gepaard gaand het sociaal-fiscaal nummer, wordt op verscheidene gronden beargumenteerd. Naast het aspect van het tegengaan van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik, wordt gewezen op het vergroten van de mogelijkheden voor de uitvoeringsorganisatie de administratie te verbeteren, de behoeften van de automatisering en naar de cliënt toe, een betere dienstverlening.

Een aspect aan het geheel, wat op zichzelf niet nieuw is, maar naar het oordeel van het R.P.F.-fractielid geleidelijk aan wel steeds meer vraagtekens oproept, is het betrekken van zowel werknemers als werkgevers, als ook in algemene zin de verzekerden krachtens de volksverzekeringen, bij de administratie van de uitvoeringsorganisaties. Nu al is het zo dat verzekerden bij voorduring op het hart wordt gebonden bij correspondentie het registratienummer te vermelden. Het zou anders onmogelijk, dan wel in ieder geval heel moeilijk zijn het relevante dossier boven water te krijgen, zo wordt veelal gesteld. Een en ander wordt nu omgezet in een verplichting, zoals men ook al verplicht is gebruik te maken van het fiscaal nummer. Registratienummers, straks dus evenzo het sociaal-

fiscaal nummer dienen niet alleen voor het intern gebruik in een organisatie maar worden ook extern gebruikt. Het aan het woord zijnde lid kon zich de efficiëntie van het eerste nog wel voorstellen. Met het laatste had hij evenwel meer moeite, met name gezien de daarmee gepaarde gaande verplichtingen die de burger worden opgelegd. Is het werkelijk nodig dat een burger zijn nummer moet noemen voordat hij in de bestanden kan worden teruggevonden? Is deze opvatting werkelijk in overeenstemming met de huidige stand van de techniek en de automatisering? Computers kunnen immers ingesteld worden op tal van zoekargumenten? Het lid, hier aan het woord, meende dit te moeten betwijfelen. Graag vernam hij daarom een nadere uiteenzetting met betrekking tot de noodzaak van het extern gebruik van het sociaal-fiscaal nummer. Naar zijn mening vergemakkelijkt de automatisering het voeren van een administratie zonder externe registratienummers juist in vergelijking met de situatie dat de dossiers nog handmatig worden verwerkt. Hij plaatste in dit verband dan ook de nodige vraagtekens bij de veronderstelde kwalitatieve verbetering van de dienstverlening die in het vooruitzicht wordt gesteld.

Het R.P.F.-fractielid had in dit verband voorts nog de nodige bedenkingen bij het voorliggend voorstel, omdat de verplichting tot het verstrekken van informatie door de burger zich niet alleen uitstrekt tot het doorgeven van het sociaal-fiscaal nummer. Ook andere gegevens, bijvoorbeeld met betrekking tot het arbeidsverleden zullen moeten worden verstrekt, ook in situaties dus waarin er nog geen andere relatie bestaat met het uitvoeringsorgaan dan dat men verzekerd is krachtens een der wetten die dat orgaan uitvoert. Wordt hier niet teveel van de burger gevraagd? Het aan het woord zijnde lid kon zich goed indenken dat velen zich zorgen maken over het beeld dat hiermee toch enigszins wordt opgeroepen van een overheid die alles van je weet.

Afgezien van de vraag of de in de wet opgenomen bepalingen ter waarborging van de privacy van de burger afdoende zijn, diende naar het oordeel van het lid van de R.P.F.-fractie nog de relatie met de Wet persoonsregistratie aan de orde te worden gesteld. De memorie van toelichting gaat ervan uit dat deze tijdig in werking zal kunnen treden, hetgeen dus zou moeten inhouden, 1 januari 1989. Volgens berichten die het aan het woord zijnde lid hadden bereikt, zou de Wet persoonsregistratie echter op zijn vroegst in 1991 van kracht kunnen worden. Kan een en ander worden verduidelijkt? Het tijdig in werking treden van de laatstgenoemde wet was naar een oordeel van dit lid van essentieel belang bij de eindbeoordeling van het onderhavige voorstel.

De omstandigheid, dat met het invoeren van het GBA-nummer nog van alles zou kunnen veranderen inzake de inhoud van het wetsvoorstel en met betrekking tot het gebruik van het sociaal-fiscaal nummer, leidt in dit stadium tot ongewenste onduidelijkheid, meende het lid van de fractie van de R.P.F. Het is van belang nu reeds te worden ingelicht aangaande de relatie tussen de twee bestanden en de koppeling die eventueel wordt aangebracht. Dit lid nodigde de staatssecretaris uit deze duidelijkheid te verschaffen.

De geheimhoudingsbepalingen, waarop de betrokkene zich kan beroepen, gelden blijkbaar alleen als het gaat om de gegevensverstrekking door de instelling aan sectoren buiten de sociale zekerheid. Het lid van de fractie van de R.P.F. vroeg of nader kon worden aangegeven welke andere sectoren dit zou kunnen betreffen. In de memorie van toelichting wordt namelijk verklaard dat het ook kan gaan om andere overheidsorganen.

Met betrekking tot hetgeen dit lid aanduidde als de interne gegevensuitwisseling, tussen instellingen binnen de sfeer van de sociale zekerheid dus, vroeg hij op welke manier de betrokkene kan nagaan of het gebod wordt overtreden geen informatie te verstrekken de persoonlijke levenssfeer betreffende. Er dient een toetsing plaats te vinden, aldus de

memorie van toelichting. Kan de betrokkene nagaan of de privacytoets inderdaad heeft plaatsgevonden? Welke rechtsmiddelen staan open, indien wordt gemeend dat het uitvoeringsorgaan zich niet of onvoldoende heeft gehouden aan de regels die terzake zijn voorzien?

Nu de «financiële opbrengst» van het wetsvoorstel volgens de staatssecretaris in hoge mate tentatief zijn, riep het R.P.F.-fractielid de regering op het netto-besparingen met de nodige voorzichtigheid in te boeken, vooral ook met het oog op eerdere ervaringen met betrekking tot de opbrengst van maatregelen ter bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringen.

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 23 vijfde en zesde lid Organisatiewet sociale verzekering

De leden van de C.D.A.-fractie gaven er de voorkeur aan in het vijfde lid concreet aan te geven op welke tijdstippen een overzicht van de verzekerde en de uitkeringsgerechtigde dient te worden verstrekt van de over hen, in de in het eerste lid van artikel 23 bedoelde, opgenomen gegevens.

Artikel 50a

De artikelen 50b en 50c specificeren die plicht voor werkgever c.q. werknemer, aldus het lid van de G.P.V.-fractie. Is hier sprake van een dubbele verplichting? Voegen deze beide artikelen niet erg weinig toe aan artikel 50a, zo vroeg het lid van de G.P.V.-fractie.

Artikel 50c

De leden van de C.D.A.-fractie begrepen dat er in de praktijk analoog aan de verklaring voor de loonbelasting ook een verklaring voor de sociale verzekering moet worden ingevuld. Deze leden vroegen of er niet een uniformering van beide verklaringen zou kunnen plaatsvinden, zodat met de invulling van één formulier zou kunnen worden volstaan en daarmee een administratieve lastenverzwaring van de werkgevers achterwege kan blijven.

Artikel 50d tweede lid jo artikel 52

De leden van de C.D.A.-fractie achtten invoering van de verplichting voor de verzekerde om indien de verzekerde het bericht bedoeld in artikel 23 vierde lid niet binnen de in dat lid genoemde periode heeft ontvangen, hiervan schriftelijk mededeling te doen aan de bedrijfsvereniging onwenselijk, mede gezien de daarop van toepassing zijnde strafbepaling. Deze leden vonden niet dat van iedere verzekerde verwacht mag worden dat hij rekening houdt met het feit dat hij binnen de in artikel 23 vierde lid genoemde periode een bericht dient te ontvangen en op basis daarvan de verplichting heeft te reageren.

Deze leden onderschreven op zichzelf het standpunt van de regering dat een verplichting opleggen zonder dat daar een sanctie tegenover staat vanuit wetstechnisch oogpunt onlogisch is. Deze leden menen dan ook dat deze bepaling in heroverweging genomen zou moeten worden. Zij vroegen of een zwaardere sanctie in de richting van de werkgever niet eenzelfde afdoende effect zou kunnen hebben.

Artikel 50d derde lid

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen wat de regering verstaat onder

«redelijkerwijs behoort te weten». Wordt iedere werknemer geacht te weten dat de werkgever verplicht is opgaven en inlichtingen als bedoeld in artikel 50b tweede lid te verlangen? Deze leden onderschrijven de opvatting van de Raad van State dat de in artikel 50d derde lid genoemde verplichtingen in de praktijk niet altijd even eenvoudig zijn na te komen.

Artikel 50g tweede lid sub b en artikel 21 tweede lid sub b Wet op de Sociale Verzekeringsbank

De leden van de C.D.A.-fractie onderschreven de mening van de regering «dat voorkomen moet worden dat als iemand in het verleden ooit toestemming gaf gegevens over hem te verstrekken, deze toestemming een eigen leven gaat leiden en deze eenmaal gegeven toestemming te lang of te uitgebreid gebruikt gaat worden». Deze leden zagen echter niet in hoe de voorgestelde bepalingen dit gevaar zouden kunnen ondervangen. Deze leden vroegen of het niet beter was te bepalen dat schriftelijk moet worden verklaard aan welke instantie(s) gegevens verstrekt mogen worden en voor welke termijn.

Artikel 50g, derde lid

Het lid van de G.P.V.-fractie betwijfelde de noodzaak van het derde lid van dit artikel. Als het gaat om niet tot personen herleidbare gegevens en als de betrokkene geen bezwaar heeft tegen het verstrekken van de gegevens dan geldt het in het eerste lid vermelde verbod niet. Ook voor wetenschappelijk onderzoek en voor de statistiek moet dit genoeg zijn. Het leek dit lid onwenselijk dat er toch een mogelijkheid is op personen herleidbare gegevens te verstrekken zonder dat betrokkene daarvoor toestemming heeft verleend. Het is toch mogelijk ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek of statistiek de uitvoeringsorganen te laten nagaan wie bezwaar heeft tegen het verstrekken van de noodzakelijke gegevens? Dan is het derde lid overbodig. Hoe oordelen de bewindslieden hierover?

Artikel 50h

Het lid van de G.P.V.-fractie vroeg of de in artikel 50a, eerste lid genoemde instellingen en personen niet verplicht zijn c.q. moeten worden het betrokken overheidsorgaan in kennis te stellen van een misdrijf waarvan zij kennis hebben gekregen bij de uitvoering van deze wet.

Artikel 50l en artikel 25 Wet op de Sociale Verzekeringsbank

Het was de leden van de C.D.A.-fractie nog niet geheel duidelijk waarom voor de gegevensverstrekking aan het CBS een aparte bepaling is opgenomen en derhalve waarom geen aansluiting kan worden gezocht bij artikel 50g derde lid Organisatiewet Sociale Verzekering respectievelijk artikel 21 derde lid Wet op de Sociale Verzekering. Tevens verwijzen de C.D.A.-fractieleden hierbij naar hetgeen hierboven is opgemerkt met betrekking tot gegevensverstrekking ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek en techniek (Hoofdlijnen Wetsvoorstel punt 4).

Tenslotte wilde de commissie nog enkele redactionele opmerkingen maken:

1. De aanhef van artikel I, onderdeel A, klopt naar de mening van de commissie taalkundig niet. Beter zou bijvoorbeeld de volgende formulering zijn:

A. Voor de tekst van artikel 1 wordt het cijfer 1 geplaatst; verder worden in dit artikel de volgende wijzigingen aangebracht.

2. In de aanhef van artikel I, onder A, punt 5, zou «drie» vervangen moeten worden door: vier.

3. In artikel I, onderdeel L, zou in artikel 50a, eerste lid, aan het slot van onderdeel a een komma of een puntkomma moeten worden geplaatst.

4. In artikel I, onderdeel L, zou in artikel 50j, tweede lid, «1987, 92» vervangen moeten worden door: 1964, 485. Verder zou «1986, 565» vervangen moeten worden door: 1987, 92.

5. In de aanhef van artikel III zou «negen nieuwe artikelen» moeten worden vervangen door: tien nieuwe artikelen.

De voorzitter van de commissie,
Wolters

De griffier van dit verslag,
Coenen